

FM: Mazumtirdzniecības nozare 2022. gadā auga par 4,2%

Publicēts: 27.01.2023.

[Jaunami](#)

[Mazumtirdzniecība](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Mazumtirdzniecības nozare Latvijā 2022. gadā augusi par 4,2%, liecina jaunākie Centrālās pārvaldes statistikas dati. 2021. gadā nozari ietekmēja pandēmijas ierobežojumi gan gada sākumā, gan nogalē, liekot patērētājiem iegādāties preces attālināti vai pat atlikt pirkumus. Taču 2022. gads aizvadīts bez nozīmīgiem ierobežojumiem, samazinoties attālinātajai tirdzniecībai un iedzīvotājiem veikalos atkal vairāk apmeklējot klātienē. Augstā inflācija, ziemas iestāšanās un apkures sezonas sākums lika bažīties par patērētāju pirkspējas turpmāku kritumu. Taču nevienā no 2022. gada ceturkšņiem nebija fiksēts apjoma samazinājums, bet griezumā pa mēnešiem tirgotie apjomi nedaudz saruka jūnijā, jūlijā un augustā, taču septembrī – novembrī tie atkal pieauga, ko ietekmēja gan pērnā gada zemā bāze, gan iedzīvotāju vēlme tērēt savus uzkrājumus un noguldījumus, lai tie nezaudētu savu vērtību inflācijas ietekmē.

4,2% pieaugumu 2022. gadā veicināja galvenokārt nepārtikas preču tirdzniecības pieaugums par 8,6%, bet degvielas un pārtikas tirgotu apjoma pieaugums bijis neliels, attiecīgi 0,9% un 0,4%.

Pēc 5,9% un 10,8% pieaugumiem attiecīgi pērnā gada oktobrī un novembrī, decembrī mazumtirdzniecības apjomi gan atkal nedaudz samazinājušies. 0,3% samazinājumu salīdzināmās cenās pret 2021. gada decembri noteica 5,8% sarukums pārtikas preču mazumtirdzniecībā, nepārtikas preces tirgotas vien par 0,4% vairāk, bet degvielas mazumtirdzniecības apjomi pieauguši par 10,9%.

Pārtikas preču mazumtirdzniecības apjoma samazinājums par 5,8% ir lielākais sarukums gada griezumā kopš 2016. gada decembra. Pārtikas cenas pērnā gada decembrī bijušas par 29,3% augstākas nekā gadu iepriekš un jau kopš pērnā gada augusta pārsniedz 25% pieauguma atzīmi. Augstais pārtikas cenu pieaugums un pieaugošās izmaksas par mājokli īpaši ietekmē tieši mazturīgo iedzīvotāju ar zemiem ienākumiem grupu, kuri inflācijas iespaidā rūpīgāk pārskata sev nepieciešamo pārtikas preču grozu un arvien vairāk uzmanības veikalos pievērš akcijas precēm.

Savukārt nepārtikas preču mazumtirdzniecība (izņemot degvielu) pērnā gada decembrī palielinājās par 0,4%. Tostarp lielākie pieaugumi bija informācijas un komunikācijas iekārtu (10,8%), kultūras un atpūtas preču (13,4%) un farmaceitisko un medicīnisko preču (10,3%) mazumtirdzniecībā. Par 8% pieaugums arī būvmateriālu un santehnikas tirgotajos apjomos, iepriekšējos mēnešos šai grupai uzrādot vēl lielākus pieaugumus, ko ietekmē pieaugoši remontdarbu apjomi, mainot apkures iekārtas un siltinot mājokļus. Turpretī mazumtirdzniecība pa pastu vai interneta veikalos samazinājusies par 10,5%, bet mājāsaimniecības elektroierīces tirgotas par 4,2% mazāk nekā gadu iepriekš. Arī mazumtirdzniecības apjomi nespecializētajos veikalos, kur pārsvarā ir nepārtikas preces, samazinājušies par 23,2%.

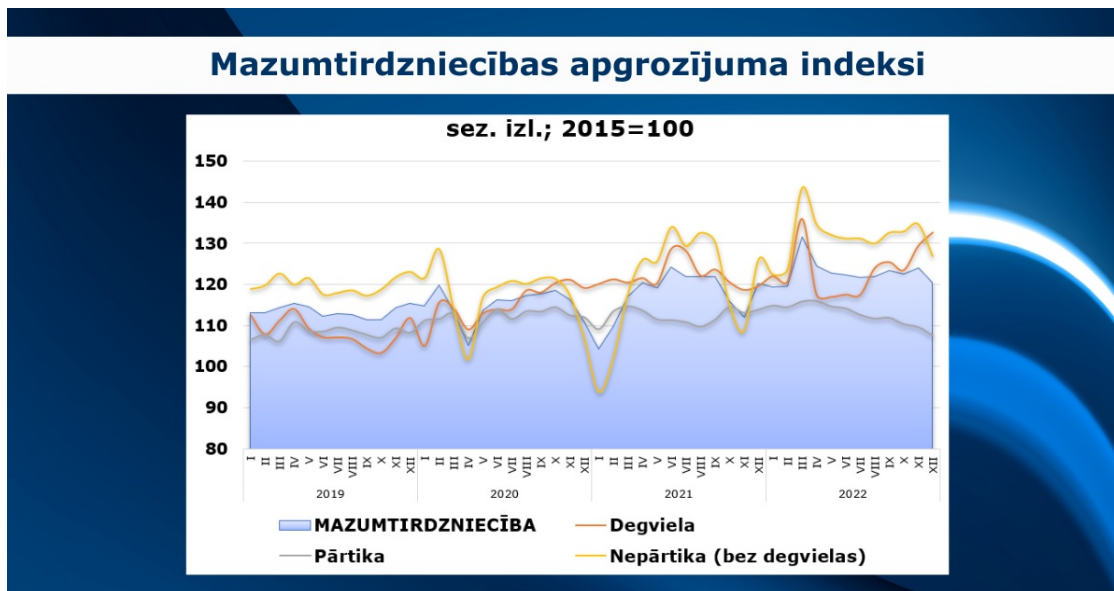
Degvielas mazumtirdzniecība pērnā gada decembrī pieaugusi par 10,9%, ko veicināja degvielas cenu samazinājums. Cenas joprojām bija par 17,9% augstākas nekā gadu iepriekš, taču pieauguma tempi samazinās jau kopš pērnā gada jūnija, kad pieaugums pārsniedza 60% atzīmi. Degvielas noieta apjomus veicina arī pandēmisko tirdzniecības ierobežojumu mazināšana salīdzinājumā ar 2021. gada nogali, preču piegādātājiem veicot lielāku pārvadājumu skaitu uz tirdzniecības vietām, samazinoties attālinātajai tirdzniecībai.

Latvijas Bankas apkopotais mājāsaimniecību noguldījumu apjoms pērnā gada decembrī pieaudzis par 5,2%. Noguldījumu apjoma pieaugums gada griezumā ilgstoši samazinās jau kopš 2021. gada jūnija. Ja 2021. gadā vidējais noguldījumu pieaugums bija 16,2%, tad 2022. gadā tie bijuši vien 8,4%. Noguldījumu pieauguma sarukums atspoguļo iedzīvotāju dzīves sadārdzināšanos, ar potenciālajiem noguldījumiem arvien vairāk kompensējot augsto inflāciju.

Eiropas Komisijas apkopotie sentimenta indeksi liecina par noskaņojuma atšķirībām uzņēmēju un patērētāju starpā.

Mazumtirgotāju noskaņojums kopš pērnā gada jūlija ik mēnesi uzlabojas un decembrī sasniedza vidējo pirmspandēmijas līmeņa atzīmi. Uzņēmēji norāda uz augstiem pārdošanas apjomiem, kā arī neparedz apjomu samazinājumus turpmāk. Arī apjomi noliktavās kopš 2022. gada septembra ik mēnesi auguši. Turpretī patērētāju konfidences indekss pērnā gada novembrī un decembrī ir zemāks par pandēmijas pirmā viļņa atzīmi, ko ietekmē iedzīvotāju finansiālās situācijas pasliktināšanās un noguldījumu samazināšanās.

2023. gads mazumtirdzniecībā solās būt visai dinamisks. Gada ievadā nozare, iespējams, izjutīs patērētāju pirktspējas kritumu, taču nozares eksperti norāda uz turpmāku pārtikas preču cenu sagaidāmu samazinājumu, kas kopā ar apkures sezonas noslēgšanos pavasarī var nozīmīgi veicināt nozares izaugsmi gada vidusdaļā.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-mazumtirdzniecibas-nozare-2022-gada-auga-par-42>